

CONSILIUL LEGISLATIV

Biroul permanent al Senatului

Bp. 83 / 25.3.2024

Biroul permanent al Senatului

L. 189 / 8.04.2024

AVIZ

referitor la propunerea legislativă privind modificarea Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare

Analizând propunerea legislativă privind modificarea Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare (b83/26.02.2024), transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr. XXXV/1137/04.03.2024 și înregistrată la Consiliul Legislativ cu nr. D219/05.04.2024,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art. 2 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 73/1993, republicată, cu completările ulterioare, și al art. 33 alin. (4) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ, cu modificările ulterioare,

Avizează negativ propunerea legislativă, pentru următoarele considerente:

1. Propunerea legislativă are ca obiect modificarea și completarea Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare, în sensul instituirii unor reglementări referitoare la achitarea, de către deținuți, a cheltuielilor cu hrana.

2. Prin conținutul său normativ, propunerea legislativă face parte din categoria legilor organice, fiind incidente prevederile art. 73 alin. (3) lit. h) din Constituția României, republicată, iar în aplicarea dispozițiilor art. 75 alin. (1) din Legea fundamentală, prima Cameră sesizată este Senatul.

3. Precizăm că, prin avizul pe care îl emite, Consiliul Legislativ nu se pronunță asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate.

4. Menționăm că, în conformitate cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, *„statul trebuie să se asigure că o persoană este deținută în condiții compatibile cu respectarea demnității umane, că modul și metoda de executare a măsurii nu o supun la stres sau la dificultăți de o intensitate care depășește nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și că, având în vedere cerințele practice ale detenției, sănătatea și bunăstarea sa sunt asigurate în mod adecvat [Kudla împotriva Poloniei (MC), 2000, pct. 92-94; Idalov împotriva Rusiei (MC), 2012, pct. 93; Muršić împotriva Croației (MC), 2016, pct. 99]”*¹.

În acord cu aceste principii, art. 4 și 5 din Legea nr. 254/2013, cu modificările și completările ulterioare, prevăd că pedepsele și măsurile privative de libertate se execută în condiții care să asigure respectarea demnității umane, fiind interzisă supunerea oricărei persoane aflate în executarea unei pedepse sau a unei alte măsuri privative de libertate la tortură, la tratamente inumane sau degradante ori la alte rele tratamente.

Așa cum a subliniat Curtea Europeană a Drepturilor Omului în Hotărârea privind cauza *Ebedin Abi v. Turcia* (par.33), articolul 3 din Convenție impune statului să protejeze integritatea fizică a persoanelor private de libertate, Curtea considerând că obligația autorităților naționale de a asigura sănătatea și bunăstarea generală a unui deținut implică, printre altele, obligația de a-l alimenta corespunzător.

Prin urmare, orice reglementare referitoare la modalitatea de asigurare a hranei deținuților trebuie să asigure, în toate situațiile, respectarea principiilor sus-menționate.

Astfel, în prezent, în acord cu aceste reguli cu caracter de principiu, art. 50 alin. (1) din Legea nr. 254/2013 prevede că administrația fiecărui penitenciar asigură condiții adecvate pentru prepararea, distribuirea și servirea hranei potrivit normelor de igienă a alimentației, în funcție de vârstă, starea de sănătate, natura muncii prestate, cu respectarea convingerilor religioase asumate de către persoana condamnată printr-o declarație pe propria răspundere, iar potrivit alin. (3) al aceluiași articol, normele minime obligatorii de hrană se stabilesc, după consultarea unor specialiști în nutriție, prin ordin al ministrului justiției.

¹ Curtea Europeană a Drepturilor Omului - „Ghid privind jurisprudența derivată din Convenția europeană a drepturilor omului - Drepturile persoanelor private de libertate” (actualizat la 31 august 2021) - https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/Guide_Prisoners_rights_ROM

Prin reglementarea propusă prin proiect se preconizează instituirea obligației deținuților de a achita, integral, cheltuielile cu hrana oferită de administrația penitenciarului, fiind stabilite unele reguli specifice privind modalitatea și momentul achitării cheltuielilor, în funcție de situația financiară a deținutului și de durata pedepsei.

Soluția legislativă propusă lasă nereglementată situația deținuților care nu se încadrează în niciuna dintre categoriile prevăzute în cuprinsul normelor propuse pentru art. 50 alin. (4) lit. a) - d), respectiv a acelor care, din cauza vârstei sau a anumitor afecțiuni medicale nu își pot exercita dreptul la muncă nici în timpul executării pedepsei și nici după executarea pedepsei.

Chiar dacă din ansamblul reglementării ar putea rezulta că pentru aceste categorii de deținuți cheltuielile se suportă de la bugetul de stat, instituirea unui regim diferențiat de suportare a cheltuielilor pentru hrană contravine principiilor egalității între cetățeni, al egalității în drepturi, consacrate de art. 4 și 16 din Constituție, în componenta referitoare la **interzicerea discriminării pe motiv de avere**, astfel încât soluțiile legislative preconizate prin proiect nu pot fi adoptate.

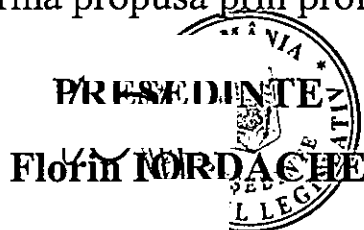
De altfel, distinct de cele de mai sus, precizăm că modalitatea de reglementare propusă prin proiect a regulilor privind suportarea cheltuielilor de hrană de către deținuți nu întrunește nici cerințele de claritate, accesibilitate și previzibilitate, astfel cum acestea au fost conturate prin jurisprudența Curții Constituționale în materie, întrucât sunt utilizate noțiuni generice care fac imposibilă aplicarea lor în practică.

Astfel, textele se referă la condiția ca inculpatul să aibă o „situație financiară îndestulătoare” sau la suportarea cheltuielilor de către „membrii familiei acestuia”, fără a se preciza care categorii de membri ai familiei sunt avute în vedere. În acest context, menționăm și faptul că această soluție legislativă ar reprezenta o sancționare indirectă a membrilor familiei inculpatului, chiar și a acelor care nu au, în condițiile Codului civil, obligația de întreținere a acestuia.

*

* *

Ținând seama de cele de mai sus, reglementarea preconizată nu poate fi promovată în forma propusă prin proiect.

București
Nr. 286/22.03.2024

L. nr. 254/2013

M. Of. nr. 514/14 aug. 2013

Lege privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal

Prevederile art. 55_1 din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare, se aplică persoanelor aflate în executarea pedepselor privative de libertate, a măsurilor preventive privative de libertate, minorilor care execută măsuri educative în centre de detenție, în centre educative sau în penitenciare, respectiv minorilor care au executat pedepse în penitenciare, potrivit Legii nr. 15/1968 privind Codul penal al României, cu modificările și completările ulterioare, și care execută, la data intrării în vigoare a prezentei legi, măsuri educative în centre de detenție, în aplicarea art. 21 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 289/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare, pentru perioada cuprinsă între 24 iulie 2012 și data intrării în vigoare a prezentei legi.

¹ promulgată prin D. nr. 697/2013 M. Of. nr. 514/14 aug. 2013

Decret pentru promulgarea Legii privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal

² completat prin O.U.G. nr. 3/2014 M. Of. nr. 98/7 feb. 2014 *introduce alin. (2) la art. 188*

Ordonanță de urgență pentru luarea unor măsuri de implementare necesare aplicării Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală și pentru implementarea altor acte normative

aprobată cu modificări prin L. nr. 58/2016 M. Of. nr. 285/14 apr. 2016

Dispune republicarea cu renumerotare

³ admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 222/2015 M. Of. nr. 380/2 iun. 2015 *art. 69 alin. (1) lit. b) și ale art. 110 alin. (1) lit. b)*

Decizia nr. 222 din 2 aprilie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 69 alin. (1) lit. b) și ale art. 110 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal

⁴ modificări prin D.C.C. nr. 222/2015 M. Of. nr. 380/2 iun. 2015 *suspendă pentru 45 zile dispozițiile art. 69 alin. (1) lit. b) și ale art. 110 alin. (1) lit. b) (termenul se împlinește la 16 iulie 2015) după care operează prevederile art. 147 din Constituție*

Decizia nr. 222 din 2 aprilie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 69 alin. (1) lit. b) și ale art. 110 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal

⁵ modificări prin O.U.G. nr. 2/2016 M. Of. nr. 98/9 feb. 2016 *suspendă aplicarea art. 96 alin. (1) lit. f) până la data de 1 septembrie 2016*

Ordonanță de urgență pentru suspendarea art. 96 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal

⁶ modificări prin O.U.G. nr. 24/2016 M. Of. nr. 486/29 iun. 2016 *modifică art. 96 alin. (1) lit. f); introduce art. 96_1*

Ordonanță de urgență pentru modificarea și completarea Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal

7 modificări prin	L. nr. 151/2016 Lege privind ordinul european de protecție, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative	M. Of. nr. 545/20 iul. 2016	<i>modifică art. 128</i>
8 modificări prin	L. nr. 169/2017 Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal	M. Of. nr. 571/18 iul. 2017	<i>modifică art. 40 alin. (5) lit. b), art. 65 alin. (1), art. 96 alin. (1) lit. a)-c), art. 98 preambulul alin. (1); introduce alin. (9) la art. 45, art. 55_1, alin. (4) la art. 87</i>
9 completat prin	L. nr. 116/2018 Lege pentru completarea art. 165 din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal	M. Of. nr. 426/18 mai 2018	<i>introduce alin. (6) la art. 165</i>
10 completat prin	O.U.G. nr. 24/2019 Ordonanță de urgență pentru modificarea și completarea Legii nr. 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea protecției victimelor infracțiunilor, precum și a altor acte normative aprobată prin L. nr. 208/2019 <i>Dispune republicarea cu renumerotare</i>	M. Of. nr. 274/10 apr. 2019 M. Of. nr. 908/11 nov. 2019	<i>introduce alin. (2_1) la art. 53</i>
11 modificări prin	L. nr. 240/2019 Lege privind abrogarea Legii nr. 169/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, precum și pentru modificarea Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal	M. Of. nr. 1028/20 dec. 2019	<i>modifică art. 96 alin. (1) lit. a)-c); abrogă art. 45 alin. (9), art. 55_1, art. 87 alin. (4)</i>
12 modificări prin	L. nr. 146/2021 Lege privind monitorizarea electronică în cadrul unor proceduri judiciare și execuțional penale	M. Of. nr. 515/18 mai 2021	<i>modifică art. 37 alin. (4), art. 124 alin. (2), art. 125; introduce art. 128_1, alin. (3_1) la art. 129, alin. (6) și (7) la art. 129, alin. (1_1) și alin. (4) la art. 131</i>
13 admisă excepție de neconst. prin	D.C.C. nr. 242/2021 Decizia nr. 242 din 8 aprilie 2021 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 55_1 din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, în interpretarea dată prin Decizia nr. 7 din 26 aprilie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală	M. Of. nr. 677/8 iul. 2021	<i>art. 55_1, în interpretarea dată prin Decizia nr. 7 din 26 aprilie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală</i>

- ¹⁴ admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 293/2022 M. Of. nr. 635/28 iun. 2022 *art. 55_1 alin. (5) lit. b)*
Decizia nr. 293 din 17 mai 2022 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 55_1 alin. (5) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal
- ¹⁵ modificări prin D.C.C. nr. 293/2022 M. Of. nr. 635/28 iun. 2022 *suspendă pentru 45 de zile dispozițiile art. 55_1 alin. (5) lit. b) (termenul se împlinește la data de 11 august 2022), după care operează dispozițiile art. 147 din Constituție*
Decizia nr. 293 din 17 mai 2022 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 55_1 alin. (5) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal
- ¹⁶ modificări prin L. nr. 200/2023 M. Of. nr. 616/6 iul. 2023 *modifică art. 69 alin. (1); introduce alin. (4_1) la art. 69, art. 112_1; abrogă art. 110 alin. (1) lit. b) și d)*
Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, precum și a altor acte normative
- ¹⁷ modificări prin L. nr. 362/2023 M. Of. nr. 1098/6 dec. 2023 *modifică art. 166 alin. (1); introduce alin. (9) și (10) la art. 89*
Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal